

Małgorzata Sadkowska-Todys¹, Elżbieta Gołąb²

WŁOŚNICA W POLSCE W 2008 ROKU

TRICHINELLOSIS IN POLAND IN 2008

Zakład Epidemiologii (1) i Zakład Parazytologii Lekarskiej (2) Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

Poniższa praca przedstawia sytuację epidemiologiczną włośnicy w Polsce. W 2008 roku na terenie naszego kraju zarejestrowano tylko 4 zachorowania na włośnicę, a zapadalność wyniosła 0,01 na 100 000 mieszkańców. Wszystkie zachorowania spełniały kryteria przypadku potwierdzonego. Nie odnotowano zgonów spowodowanych zarażeniem larwami włośni. Pomimo, w większości przypadków, lekkiego przebiegu zachorowania, wszyscy chorzy byli hospitalizowani. W roku 2008 nie zarejestrowano ognisk włośnicy w kraju.

Słowa kluczowe: włośnica, epidemiologia, Polska, rok 2008

W analizie sytuacji epidemiologicznej włośnicy na terenie Polski w 2008 r. wykorzystano dane z: rocznego biuletynu „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2008 roku” (Czarkowski MP i in., W-wa, PZH i GIS), formularzy o indywidualnych zachorowaniach oraz ze zgłoszeń o podejrzeniu wystąpienia ogniska nadesłanych do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny przez Wojewódzkie Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne. Podobnie jak w latach poprzednich klasyfikację przypadków zachorowań na włośnicę przeprowadzono w oparciu o kryteria zawarte w definicji podanej przez Komisję Europejską w decyzji 2002/253/EC i wprowadzonej do rutynowego nadzoru w Polsce w 2005 r. Przyjęto, że zachorowanie jest klasyfikowane i zgłaszane jako wywołane przez *Trichinella spp.* jeżeli nie określono metodami badań molekularnych gatunku włośni, które spowodowały zarażenie.

W Polsce w 2008 r. zgłoszono tylko 4 przypadki włośnicy, które wystąpiły na terenie 4 województw (tab. I). Zgodnie z definicją wszystkie zachorowania zakwalifikowano jako przypadki potwierdzone. Były to zachorowania pojedyncze, a w kraju nie zarejestrowano żadnego ogniska.

Zachorowania wystąpiły u mężczyzn, w wieku pomiędzy 20 a 50 rokiem życia, którzy mieszkali w miastach. W 2008 r. nie odnotowano zgonów ludzi na włoś-

ABSTRACT

In the year 2008 in Poland only 4 cases of human trichinellosis were registered. Although the course of the infection in all of the cases was benign the infected individuals were hospitalized. There were no outbreaks of trichinellosis. The incidence rate of the infection was 0,01 per 100 000 citizens.

Key words: trichinellosis, epidemiology, Poland, 2008

Tabela I. Włośnica ludzi w Polsce w 2008 roku wg województw i kwartału. Rejestracja zachorowań w formularzu Mz-56

Table I. Human trichinellosis in Poland in 2008 by province and quarter

Województwo	Liczba zachorowań zgłoszonych w kwartale				Razem	Zapadalność na 100 tys.
	I	II	III	IV		
podkarpackie	1	—	—	—	1	0,05
pomorskie	1	—	—	—	1	0,05
wielkopolskie	—	—	1	—	1	0,03
zachodniopomorskie	—	—	—	1	1	0,06
Polska	2	—	1	1	4	0,01

śnicę. Wśród zachorowań, podobnie jak w poprzednich latach, przeważały przypadki o przebiegu lekkim, choć wszystkie osoby chore były hospitalizowane (tab. II).

U chorych rozpoznawano włośnicę na podstawie objawów klinicznych oraz badań diagnostycznych, które obejmowały: morfologię krwi chorego i badania serologiczne na obecność przeciwciał przeciwko *Trichinella*. W pojedynczych zachorowaniach zidentyfikowanie źródła zarażenia jest bardzo trudne. Niestety, w żadnym z omawianych przypadków nie udało się ustalić źródła zarażenia i określić gatunku pasożyta, który spowodował zachorowanie. Wykonanie badań laboratoryjnych mających na celu izolację larw włośni

Tabela II. Włośnica ludzi w Polsce w 2008 roku. Dane o płci, wieku, środowisku i postaci klinicznej chorych
 Table II. Human trichinellosis in Poland in 2008 .number of cases by sex, age, urban/rural distribution, and course of disease

Województwo	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci do 14 lat	Miasto	Wieś	Liczba hospitalizowanych	Przebieg kliniczny
podkarpackie	-	1	-	1	-	1	lekki
pomorskie	-	1	-	1	-	1	lekki
wielkopolskie	-	1	-	1	-	1	lekki
zachodniopomorskie	-	1	-	1	-	1	średni
razem	0	4	0	4	0	4	

było niemożliwe ze względu na brak produktów mięsnych, które były spożyte przez osoby chore. Natomiast badania na obecność larw włośni w tkance mięśniowej osób zarażonych, ze względu na ich inwazyjność, nie są w Polsce rutynowo wykonywane.

W roku 2008 zarejestrowano najmniejszą w historii liczbę przypadków włośnicy ludzi.

W ostatnim okresie liczba rejestrowanych przypadków nie przekraczała 55, oprócz lat 2004 - 2007, w których wystąpiły większe ogniska tej choroby. Jednak występowanie nawet pojedynczych zachorowań świadczy o niedostatecznej kontroli produktów mięsnych oraz wskazuje na potrzebę ciągłego informowania konsumentów o zagrożeniu związanym ze spożywaniem mięsa z dzika lub mięsa wieprzowego.

W czerwcu 2008 r. zgłoszono podejrzenie wystąpienia ogniska włośnicy spowodowane spożyciem kielbasy z mięsa dzika. Narażonych zostało 7 osób, które rozpoczęły konsumpcję kielbasy przed otrzymaniem wyniku weterynaryjnego badania mięsa zwierzęcia, pomimo uzyskania informacji, że jest to zabronione. Następnego dnia po uzyskaniu informacji o dodatnim wyniku badania, osoby te zgłosiły się do lekarza i zostały poddane leczeniu. Ponieważ u żadnej z tych osób nie wystąpiły objawy chorobowe, a wyniki badania surowicy krwi na obecność przeciwciał przeciwko *Trichinella* były ujemne, podejrzenie wystąpienia ogniska odwołano.

PODSUMOWANIE

1. W 2008 r. zarejestrowano najmniejszą w historii Polski liczbę przypadków włośnicy ludzi.
2. Dochodzenie epidemiologiczne w przypadku pojedynczych zachorowań na włośnicę jest bardzo trudne i rzadko kiedy udaje się ustalić źródło zarażenia. Można też przypuszczać, że przypadki o łagodniejszym przebiegu nie są rozpoznawane.
3. Występowanie pojedynczych zachorowań świadczy o niedostatecznej kontroli produktów mięsnych oraz wskazuje na potrzebę ciągłego informowania konsumentów o zagrożeniu związanym ze spożywaniem mięsa z dzika lub mięsa wieprzowego.

Otrzymano: 15.03.2010

Zaakceptowano do druku: 18.03.2010

Adres do korespondencji:

Dr Małgorzata Sadkowska-Todys
 Zakład Epidemiologii,
 Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy
 Zakład Higieny
 ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
 email: mtodys@pzh.gov.pl